

TRẢ BÀI VIẾT SỐ 2

I – BÀI TẬP

1. Khi làm đề cương (dàn ý) cho đề văn : Phân tích một đoạn thơ trong bài *Việt Bắc* của Tố Hữu mà anh (chị) cho là "đậm đà màu sắc dân tộc", có học sinh nêu lên ba cách viết bài như sau :

Cách 1 :

a) Nêu hoàn cảnh ra đời và đặc điểm "đậm đà màu sắc dân tộc" của bài thơ *Việt Bắc*

b) Nêu đoạn thơ giàu màu sắc dân tộc và phân tích tác dụng của màu sắc dân tộc trong việc thể hiện nội dung đoạn thơ

c) Khái quát giá trị của đoạn thơ và bài thơ *Việt Bắc*.

Cách 2 :

a) Nêu cách hiểu của mình về màu sắc dân tộc trong tác phẩm văn học

b) Phân tích một đoạn thơ thể hiện rõ màu sắc dân tộc

c) Bình luận – đánh giá tác dụng của màu sắc dân tộc trong việc thể hiện nội dung đoạn thơ nói riêng và bài *Việt Bắc* nói chung.

Cách 3 :

a) Giới thiệu đoạn thơ mang đậm màu sắc dân tộc

b) Phân tích màu sắc dân tộc thể hiện ở nội dung đoạn thơ

c) Phân tích màu sắc dân tộc thể hiện ở hình thức nghệ thuật của đoạn thơ.

Phân tích để chỉ ra cách mà anh (chị) cho là có nhiều ưu điểm nhất.

2. Trong các yếu tố hình thức nghệ thuật sau đây, khi phân tích thơ cần chú ý các yếu tố nào ?

- Từ ngữ – hình ảnh
- Các biện pháp tu từ
- Ngữ âm : vần và thanh
- Cốt truyện

- Nhân vật
- Nhịp điệu
- Chi tiết
- Không gian và thời gian
- Thể loại

3. Tại sao chỉ diễn xuôi nội dung bài thơ lại được coi là một lỗi nên tránh trong việc phân tích, cảm thụ thơ ?

II – GỢI Ý GIẢI BÀI TẬP

1. Trong ba cách viết bài tập nêu lên, cách 2 có nhiều ưu điểm hơn. Với yêu cầu của đề bài, trước hết học sinh cần nêu cách hiểu của mình về "màu sắc dân tộc" là gì, sau đó phân tích đoạn thơ giàu "màu sắc dân tộc" và cuối cùng là đánh giá vai trò của "màu sắc dân tộc" trong đoạn thơ ấy. Hai cách 1 và 3 không đáp ứng được những yêu cầu cơ bản này.

2. Học sinh tự làm.

3. Thơ nói riêng và văn học nói chung phản ánh cuộc sống bằng hình tượng một cách gián tiếp. Ý thơ không được nói thẳng ra trên câu chữ mà ẩn sâu đằng sau câu chữ. Người đọc phải thông qua cái phản ánh (câu chữ) mà chỉ ra cái được phản ánh (ý nghĩa, tư tưởng, tình cảm,...). Chẳng hạn với câu ca dao :

*Thuyền về có nhớ bến chăng
Bến thì một dạ khăng khăng đợi thuyền.*

Trên câu chữ là chuyện thuyền và bến, nhưng rõ ràng là không để nói chuyện thuyền và bến mà nói chuyện con người, tình người...

Chính vì thế, nếu chỉ diễn xuôi nội dung câu chữ thấy được trên trang giấy thì chỉ thấy bề nổi mà không nắm được ý sâu sắc bên trong, những điều mà nhà thơ muốn nói.